

GOA UNIVERSITY

Taleigao Plateau, Goa

B.A. B.Ed Semester VIII EXAMINATION OF APRIL 2024

Instructions to Candidates:

1. Candidates are requested to be present at the place of examination fifteen minutes before the commencement of the examination.
2. Candidates are forbidden from taking any book, paper or copy material of any kind into the examination hall and any student found copying will be penalized.
3. Centre and place of examination will be the respective college.
4. Mobile phones, Bluetooth enabled gadgets, communication devices etc. are not allowed in the examination hall.
5. The written examination will be conducted in the following order:

DAY AND DATE	TIME	PAPER
MONDAY 15/04/2024	10.00 a.m. to 12.00 p.m.	Marathi Paper VIII - History of Marathi Literature 1651 - 1818 Hindi Paper VIII - Hindi Sahitya - Ritikal Konkani Paper VIII - Functional Konkani (Part II) English Paper VIII - New Literatures in English History Paper VIII - History of Marathas Geography Paper VIII - Climatology and Oceanography
TUESDAY 16/04/2024	10.00 a.m. to 12.00 p.m.	Marathi Paper XIV - Grammar of Marathi Language Hindi Paper XIV - Sahityashastra Bhag II Konkani Paper XIV - Introduction to Konkani Linguistics (Part II) English Paper XIV - Writing for Media History Paper XIV - History of the United States of America (1861 - 1963) Geography Paper XIV - Agriculture Geography II
THURSDAY 18/04/2024	10.00 a.m. to 12.00 p.m.	Marathi Paper IX - Rasa - Theory and Literary Criticism ✓ Hindi Paper IX - Adhunik Hindi Gadya ✓ Konkani Paper IX - Novel as a Literary Form (Part II) ✓ English Paper IX - Twentieth Century British Literature ✓ History Paper IX - Towards Freedom (1905 - 1947) Geography Paper IX - Regional Development of India

FRIDAY 19/04/2024	10.00 a.m. to 12.00 p.m.	Marathi Paper XV - Cultural Background of Marathi Literature Hindi Paper XV - Hindi Vyakran Konkani Paper XV - Indian Poetics (Part II) English Paper XV - Modern Literary Theory History Paper XV - India since Independence Geography Paper XV - Regional Planning in India
SATURDAY 20/04/2024	10.00 a.m. to 12.00 p.m.	Marathi Paper X - Writing Skills for Media ^{1 copy} Hindi Paper X - Nibandh Evam Jansanchar Madhyam Lekhan Konkani Paper X - History of Konkani Language and Literature (Part II) ^{1 copy} English Paper X - Indian Literature in English History Paper X - History of Modern Europe (1815-1945)
	10.00 a.m. to 02.00 p.m.	Geography Paper X (Practical) - Remote Sensing and GIS
MONDAY 22/04/2024	10.00 a.m. to 12.00 p.m.	Marathi Paper XVI - Modern Marathi Literature: Marathi Historical Novel and Science Fiction Hindi Paper XVI - Rachanakar ka Vishesh Adhyayan - Mannu Bhandari Konkani Paper XVI - Study of Konkani Drama (Part II) English Paper XVI - Indian Diaspora Writing History Paper XVI - History of China (1835 - 1976)
	10.00 a.m. to 02.00 p.m.	Geography Paper XVI (Practical) - Quantitative Techniques in Geography II
TUESDAY 23/04/2024	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of English/Hindi ^{2-3 copy}
THURSDAY 25/04/2024	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of Marathi/Konkani ³⁻³
SATURDAY 27/04/2024	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Education: Guidance and Counselling
MONDAY 29/04/2024	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Education: Inclusive Education ^{2 copy}
TUESDAY 30/04/2024	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of History/Geography ²⁻²

DATE : 02/02/2024

CONTROLLER OF EXAMINATIONS

BAB601

Q4 अ) शाहिरी कवितेला मराठी काव्याची प्रभात असे का म्हटले जाते? उदाहरणासहित स्पष्ट करा. 10

किंवा

आ) शिवकालीन चरित्रात्मक बखरींचा परिचय करून द्या.

Q5 अ) गोमंतकीय मराठी वाङ्मयाची परंपरा सांगा. 10

किंवा

आ) ख्रिस्ती मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Q6 अ) आज्ञापत्रातील राजनीतीचे स्वरूप स्पष्ट करा. 10

किंवा

आ) आज्ञापत्रात दुर्गाची रचना व व्यवस्था याविषयी कोणते विवेचन केलेले आहे?

Total No. of Printed Pages: 3

B.A. B.Ed Semester - VI
EXAMINATION APRIL 2024

Konkani Paper VIII - Functional Konkani (Part - II)

[Time: 2:00 Hours]

[Max. Marks: 70]

Instructions:

- 1) सगळे प्रस्न सक्तीचे आसात.
- 2) दर एका प्रस्ना सामकारुताचे गूण दखियल्यात.

Q1 सकयल विचारिल्ल्या खंयच्याय दोन प्रस्नांच्यो जापो बरयात:-

16

- अ) 'जाणू' ह्या बालसाहित्याच्या पुस्तकाक साहित्य अकादेमीचो बालसाहित्या खातीरचो पुरस्कार फावो जाल्ल्या पासत तुकाराम शेट हांची उयतें मळब संस्थाभोवमान सुवाळो घडोवन हाडटा अशा आशयाच्या आमंत्रण पत्राचो नमुना तयार करात.
- ब) लग्नवा काजाराच्या व्होवळीक पुत्राचो नमुना तयार करात.
- क) कलासक्त, कुडचडें हे संस्थे वतीन 'सुत्रसंचालनाची सुत्रां' ह्या विशयाचेर दोन दिसांच्या कार्यशाळेच्या आमंत्रण पत्राचो नमुना तयार करात.

Q2 सकयल विचारिल्ल्या खंयच्याय दोन प्रस्नांच्यो जापो बरयात:-

14

- अ) कला अकादमी नाट्य महाविद्यालय एकर सप्तकाचो नाट्य मेळ घडोवन हाडटा अशा आशयाच्या आमंत्रण पत्राचो नमुना तयार करात.
- ब) 'पनवत' ही भालचंद्र गोविकार हांची नवलिका फुडल्या सप्तकांत उजवाडाक येवपाची आसा. ताच्या प्रकाशन सुवाळ्याच्या आमंत्रण पत्राचो नमुना तयार करात.
- क) कोंकणी भाशा मंडळ आची काणकोणची किरणां ह्यांच्या जोड पालवान आयोजीत 26 व्या युवा महोत्सवाच्या उक्तावण सुवाळ्याच्या आमंत्रण पत्राचो नमुना तयार करात.

Q3 सकयल दिल्ल्या दोनूय उतांयांचे कोंकणी शुद्धलेखनाच्या नेमाप्रमाण आनी भाशीक कुरवांच्या आदारान सुद्रीत शोधन (प्रूफ रिडींग) करात आनी उतारो निबळोवन बरयात.

10

- अ) मै मयन्याचे दिस आसले. तांचे आडल्या भावाचो, मामाचो पुत विनय, तांगेर सुटयेत आयिल्लो. तो आसलो तेन्ना सतरा-अठरा वर्सांच्यो नयना आनि विनय दोगांय आतेबयण आनी मामे भाव एकामेकांची हिसपाभायर अर्ध-अपूरबाय करताली. दोगांय दिसरात वांगडाच आसतालिं. रानात वतालिं. बाटांत वचून पेरीं झाडार बसतालिं.

ब) आयच्या काळात बायलमनशेक आपले जीणेंत स्वातंत्र्य आसप सामके गरजेचे. मागिर तें अर्थिक स्वातंत्र्य आसुं, आपल्या विचारांचें स्वातंत्र्य आसुं, वी मतांचे स्वातंत्र्य आसुं. पूर्विल्ल्या काळासावन बायलोचि जिण हि नकळटा दुस-यांचेरच आदारून आशील्ल्ली आमका दीसून येता.

Q4 अ) सकयल विचारिल्ल्या उताऱ्याचो कोंकणीत अणकार करात :-

A kind of movement has been launched to revive the unique silt-based system of paddy cultivation called 'Puran' farming which one thrived along the Mhadei riverbank and was the only source of livelihood for a large number of farmers of Sattari taluka. A group of farmers from Tar-Dhavam have taken up the challenge, holding out a hope for the Puran farming. A project pushed by Associate Professor at Goa University Dr. Prakash Parikar aims to document the unique farming practice so as to create awareness on it.

ब) सकयल विचारिल्ल्या उताऱ्याचो इंग्लिशीत अणकार करात :- जायत्या फावटीं मन बेचैन जाल्यार, केशव न्हंयेचे देगेर वचून बसतालो. न्हंये देगे वयलें शितळ वारें तांच्या मनाक आनी कुडीक एक आगळीच थंडाय दिवन वताले. उदेंते वटेन काळी न्हंय पयस पयस मेरेन पातळिल्ली दिश्टी पावना थंय मेरेन नदरेत येताली..... केशवांक खूब फावटी प्रस्न पडटालो, खंयच्या दिगंतरांतल्यान व्हांवत येता काय ही? वयल्या गांवांतल्यान येवपी आनी कोडीबागच्यान वयल्या गांवांत वचपी बोटी, होडयो एक आगळीच थाकाय नदरेक दितालो.

Q5 सकयल दिल्ल्या उद्देगा धंद्याचेर आदारून विचारिल्ल्या उतरांक थरिभाशीक उत्तर बरयात.

10

(खंयचीय 10):-

- 1) Architect
- 2) Fisherman
- 3) Coolie
- 4) Farmer
- 5) Milkman
- 6) Potter
- 7) Washerman
- 8) Cobbler

Total No. of Printed Pages: 2

B.A. B.Ed (Semester - VI)
- EXAMINATION APRIL 2024

English Paper VIII - New Literatures in English

[Time: 2:00 Hours]

[Max. Marks: 70]

- Instructions:**
- 1) All main questions are compulsory, however internal choice is available
 - 2) Sub-questions under Q. I and Q. II are to be answered in around 100 words each
 - 3) Answers to Q. III to Q. VI are to be written in around 400 words each
 - 4) Figures to the right indicate marks assigned to the question.

Q1 Write short critical notes on any three of the following: (5x3=15.)

- (a) 'We wear the mask' - Lawrence Dunbar
- (b) The Harlem Renaissance
- (c) Feminism
- (d) 'O Jerusalem' - Irving Layton
- (e) 'Prelude' by Edward Braithwaite

Q2 Write short critical notes on any three of the following: (5x3=15.)

- (a) Pecola's encounter with Geraldine
- (b) Lakunle's plans to convert his village
- (c) Baroka
- (d) The Macteer sisters
- (e) Soaphead Church

Q3 (a) Attempt an in-depth critical analysis of society's fixation with 'beauty' as portrayed in Toni Morrison's *The Bluest Eye*. (10)

OR

(b) Draw comparisons and distinctions between the Macteer family and the Breedlove family. (10)

Q4 (a) Examine the triumph of traditional values over modern Western ideals through Sidi's rejection of Lakunle in Wole Soyinka's *The Lion and the Jewel*. (10)

OR

(b) Provide an in-depth comparison of the characters Lakunle and Baroka in *The Lion and the Jewel*. (10)

Total No. of Printed Pages: 2

B.A. B.Ed (Semester - VI)
EXAMINATION APRIL 2024
Geography Paper VIII - Climatology and Oceanography

[Time: 2:00 Hours]

[Max. Marks: 70]

- Instructions:**
- 1) All questions are **compulsory**
 - 2) Figures to the right indicate **full marks**
 - 3) Draw diagrams **wherever** necessary
 - 4) Use of stencil is allowed

Q1 Write a short note on **any three** of the following (100 words). (3×5=15)

- i. Significance of climatology.
- ii. Temperature inversion.
- iii. Frontal depression.
- iv. Jet streams.
- v. Types of ocean currents.

Q2 Answer **any three** of the following (100 words). (3×5=15)

- i. Differentiate between weather and climate.
- ii. Explain the temporal distribution of temperature.
- iii. Elaborate on the factors affecting motion of air.
- iv. Differentiate between tropical and temperate cyclones.
- v. Write a note on ocean density.

Q3 A. Write a detailed note on heat budget of the earth. (10)

OR

B. With the help of a diagram explain the types of precipitation. (10)

Q4 A. Analyse the causes and consequences of Tropical cyclones on the Eastern Coast of India. (10)

OR

B. Justify the role of jet streams and western disturbances in the Indian monsoon. (10)

Q5 A. With the help of a diagram explain the general relief features of the oceans. (10)

OR

B. Analyse the factors affecting the variation in the salinity of the oceans and its global distribution. (10)

Q6 Write a short note on any two of the following.

(2×5=10)

- a) Structure of atmosphere.
- b) Thornthwaite's climatic classification.
- c) Types of winds.
- d) Catastrophes of Lithosphere.

Total No. of Printed Pages: 3

B.A. B.Ed (Semester - VI)
EXAMINATION APRIL 2024
Hindi Paper VIII - Hindi Sahitya - Ritikaal

[Time:2:00 Hours]

[Max. Marks:70]

Q1 निम्नलिखित प्रश्नों से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए:

3x5=15

- I. रीतिकाल में निम्नवर्ग में कौनसी धार्मिक मान्यताएँ थीं?
- II. शहाजहाँ के समय स्थापत्य कला की विशेष उन्नति हुई, उदाहरण सहित स्पष्ट कीजिए।
- III. कवि मतिराम नायिका के सौंदर्य का वर्णन किस प्रकार करते हैं?
- IV. कवि बिहारी विपत्ति ग्रस्त व्यक्ति को क्या उपदेश देता है?
- V. भ्रांतिमान अलंकार को परिभाषित करते हुए उदाहरण दीजिए।

Q2 निम्नलिखित प्रश्नों से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए:

3x5=15

- I. रीतिसिद्ध काव्य किसे कहते हैं? इस काव्यधारा के प्रमुख कवियों पर प्रकाश डालिए।
- II. रीतिबद्ध और रीतिमुक्त काव्य के अंतर को स्पष्ट कीजिए।
- III. कवि घनानंद को 'प्रेम का पीर' क्यों कहाँ जाता है?
- IV. कवि देव बाल वसंत का वर्णन किस प्रकार करते हैं?
- V. कवित्त छंद को परिभाषित करते हुए उदाहरण दीजिए।

Q3 अ) निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए।

05

i) हाथ तसबीह लिए प्रात करे बंदगी सी मन के कपट सबै संभारत
जप के।

आगरे में जाय दास चौक में चुनाव लीन्ही छत्रहू छुनाय लीन्ही
मारि बूढ़े बप के।

सूजा बिचलाय कैद करिके मुराद मारे ऐसे ही अनेक हने गोत्र
निज चुपके।

भूषण भनत अब साह भये सांचे जैसे सौ सौ चूहे खाई के बिलाई
बैठी तपके ॥

अथवा

ii) घर ना सुहात, ना सुहात बन-बाहिर हूँ,
बाग ना सुहात ले खुसाल खुसबोही सों ॥
कहै 'पद्माकर' घनरै घन-घाम त्यों ही,
चन्द न सुहात ना चाँदनी हूँ जोग जोही सों ॥
साँझ ना सुहात ना सुहात दिन माँझ कछू,
व्यापी यह बात सो बखानत हौं तोही सों।
राति ना सुहात ना सुहात परभात आली,
जब मन लागि जात कहू निरमोहि सों ॥

आ. i) कवि भूषण के पदों में वीर रस की प्रधानता है- पठित पदों के आधार पर स्पष्ट कीजिए।

05

अथवा

ii) बिहारी के नीतिपरक दोहों का विवेचन कीजिए।

Q4 अ) रीतिकालीन राजनीतिक परिवेश पर प्रकाश डालिए।

10

अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए।

5+5

i) रीतिकाल का भावपक्ष।

ii) रीतिकाल का सामाजिक परिवेश।

Q5 अ) रीतिबद्ध काव्य की प्रमुख प्रवृत्तियों का विवेचन कीजिए।

10

अथवा

BAB608

Q5 अ) शुक्लोत्तर निबंधों पर चर्चा कीजिए

10

अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए।

5+5=10

१) आँचलिक कहानी।

२) आचार्य रामचंद्र शुक्ल के मनोविकार संबंधी निबंध।

Q6 अ) प्रसादपूर्व नाटकों पर प्रकाश डालिए।

10

अथवा

आ) टिप्पणियाँ लिखिए।

5+5=10

१) यशपाल के उपन्यास।

२) प्रसादयुगीन नाटकों में राष्ट्रप्रेम की भावना।

Total No. of Printed Pages: 2

B.A. B.Ed (Semester – VI)

EXAMINATION APRIL 2024

Konkani Paper IX - Novel as a Literary Form (Part II)

[Time: 2:00 Hours]

[Max. Marks:70]

Instructions: 1) सगळे प्रस्न सक्तीचे आसात.

2) प्रस्ना सामकार दरेकाचे गूण दाखयल्यात.

- Q1** सकयल विचारिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. 16
१) पयशाचे आशेन कोळंब गांवच्या लोकांनी आपलें मनीसपण आनी गांवपण वगडायलां हया विधानाचेर देखी सयत उजवाड घालात.
२) 'अच्छेव' कादंबरेत' आयिल्ल्या बायल पात्रांचेर चर्चा करात.
- Q2** सकयल विचारिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. 14
१) 'बाबुसो ही कोळंब गांवाक लागिल्ली कीड.' हया विधानाचेर तुमचीं मतां मांडात.
२) 'अच्छेव' कादंबरी वरवीं कसलो संदेश लेखक आमकां दिता?
- Q3** सकयल विचारिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. 10
१) नानू आनी मानुयेलाच्या इश्टागतीचें वर्णन करात.
२) तळ्या वेल्या हात्याची गजाल तुमच्या उतरांनी मांडात.
- Q4** सकयल विचारिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. 10
१) काळा प्रमाण कोळंब गांवांत जाल्ले बदल कादंबरेच्या आदारान विस्कटावन सांगात.
२) देवकीचें पात्र चित्रण करात.
- Q5** सकयल विचारिल्ल्या खंयच्याय दोन वाक्यांचें संदर्भा सयत स्पश्टीकरण बरयात. 10
१) "SS म्हाज्या पुता रे SS"
२) "बसता जाल्यार बस थंय वगी."
३) "खन्यांनीच करूंक जाय मास्तर"
४) "सोयरीगत पळोवंक जाय केसराक"

Q6 टिपो बरयात. (खंयच्योय दोन)

- १) आबूचे आधुनीक विचार
- २) नानूचें मरण
- ३) पंडरीलें च्यायेचें दुकान
- ४) पंडरी आनी रुक्मीण

Total No. of Printed Pages: 2

B.A. B.Ed (Semester - VI)

EXAMINATION APRIL 2024

English Paper IX - Twentieth Century British Literature

[Time: 2:00 Hours]

[Max. Marks:70]

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate maximum marks allotted to the questions

3) Answer sub-questions in Question I and Question II in around 100 words each.

4) Answer Question III to Question VI in around 400 words each

Q1 Write short notes on any three of the following:

3*5=15

- 1) The theme of isolation in Break of Day in the Trenches.
- 2) Depiction of injustice of war in The Death Bed.
- 3) Estragon's forgetfulness in Waiting for Godot.
- 4) Symbolic significance of Godot in Waiting for Godot.
- 5) Explain the concept of Surrealism.

Q2 Write short notes on any three of the following:

3*5=15

- 1) Character sketch of James Morell
- 2) The social problems in Candida
- 3) The concept of animalism in Animal Farm
- 4) Mr. Frederick's trick played on Napoleon in Animal Farm
- 5) Modernism in literature

Q3 1) "The Second Coming expresses Yeats' apocalyptic mystical theories and is shaped by the 1890s." Elucidate with reference to the poem.

10

OR

- 2) "Wilfred Owen crafted immortal verses to express visions of ghastly suffering, and the waste and futility of war." Discuss this statement with reference to the poems you have studied. **10**

- Q4** 1) "Candida exhibits the traits of a new woman, but she nevertheless embodies a woman firmly in step with Victorian traditions and values of late nineteenth-century England." Examine this statement with reference to the play Candida. **10**

OR

- 2) Discuss Candida as a Problem Play. **10**

- Q5** 1) "Waiting for Godot is often considered a seminal work of existentialist literature." Discuss this statement with reference to the play. **10**

OR

- 2) "Animal Farm is most famous in the West as a stinging critique of the history and rhetoric of the Russian Revolution." Examine this statement with reference to Animal Farm. **10**

- Q6** 1) Enumerate the main points of Existentialism theory? **10**

OR

- 2) Explain the salient features of the Stream of Consciousness technique. **10**

Total No. of Printed Pages:2

B.A. B.Ed. Semester – VI / VIII
EXAMINATION APRIL 2024
Marathi Paper X - Writing Skills for Media

[Time:2:00 Hours]

[Max. Marks:70]

Q1 खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. 15

१. चित्रपट परीक्षणकर्त्या जवळ कोणते गुण असावे लागतात?
२. दैनिकातील वाचकांचा पत्रव्यवहार सदरासाठी लिहिताना पत्रलेखकाने कोणत्या मर्यादा पाळाव्यात?
३. ग्रंथ परीक्षणामागील हेतू काय असतो?
४. नाट्यपरीक्षण करताना परिक्षकाला कोणती पूर्वतयारी करावी लागते?
५. मुद्रितशोधानाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Q2 खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. 15

१. शीर्षकपृष्ठावर कोणकोणते घटक असायला हवेत?
२. पटकथा लेखन म्हणजे काय?
३. संपादन कार्याचे स्वरूप लिहा.
४. भाषांतराचे विविध प्रकार सांगा.
५. भाषांतरकाराची गुणवैशिष्ट्ये विशद करा.

Q3 तुम्ही पाहिलेल्या कोणत्याही एका मराठी चित्रपटाचे परीक्षण लिहा. 10

किंवा

तुम्हाला आवडलेल्या एका मराठी नाटकाचे परीक्षण लिहा.

Q4 अ) 'समाजातील वाढती गुन्हेगारी' हा दैनिक 'आभा' मधून प्रसिद्ध झालेला लेख आवडला त्याविषयीची प्रतिक्रिया व्यक्त करणारे पत्र 'वाचकांचा पत्रव्यवहार' या सदरासाठी लिहा. 5

किंवा

तुमच्या गावातील आरोग्य केंद्रावर डॉक्टर नियमित उपलब्ध नसल्याने रुग्णाची गैरसोय होते, त्याविषयीचे तक्रारपत्र दैनिक 'सावधान' मधील 'वाचकांचा पत्रव्यवहार' या सदरासाठी तयार करा.

ब) पुढे दिलेल्या मूळ उताऱ्याच्या आधारे त्या खालील मुद्रित उताऱ्याचे मुद्रितशोधन करा.

5

मूळ उतारा -

एका समान भाषेचा वापर करणाऱ्या, एकाच पूर्वजापासून उत्पत्ती सांगणाऱ्या, एका विशिष्ट भू-प्रदेशात वास्तव्य करणाऱ्या, तंत्रशास्त्रीय ज्ञानाच्या दृष्टीने मागासलेल्या, अक्षर ओळख नसलेल्या व रक्तसंबंधावर आधारित, सामाजिक व राजकीय रितीरिवाजांचे प्रामाणिक पालन करणाऱ्या एकजिनसी गटाला 'आदिवासी समाज' म्हणतात. आदिवासी समाज हा अतिप्राचीन मूळ जागतिक समाज आहे. आदिकाळापासून वास्तव्यास असणारा हा समूह, निसर्गपूजक आणि एकेकाळचा भारतीय वनसंपत्तीचा मालक. त्यांचे देव, भाषा आणि चालीरीती अन्य ग्रामीण आणि शहरी लोकांपेक्षा भिन्न असतात. भारतीय राज्यघटनेत त्यांना "अनुसूचित जमाती" असे म्हटले आहे.

मुद्रित उतारा -

एका समान भाषेचा वापर करणाऱ्या एकाच पूर्वजापासून उत्पत्ती सांगणाऱ्या, एका विशिष्ट भू-प्रदेशात वास्तव्य करणाऱ्या, तंत्रशास्त्रीय ज्ञानाच्या दृष्टीने मागासलेल्या, अक्षर ओळख नसलेल्या व रक्तसंबंधावर आधारीत, सामाजिक व राजकीय रितीरिवाजांचे प्रामाणिक पालन करणाऱ्या एकजिनसी गटाला आदिवासी समाज म्हणतात. आदिवासी समाज हा मूळ अतिप्राचीन जागतिक समाज आहे. आदिकाळापासून वास्तव्यास असणारा हा समूह निसर्गपूजक आणि एककाळचा भारतीय वनसंपत्तीचा मालक. त्यांचे देव, भाषा आणि चालीरीती अन्य ग्रामीण आणि शहरी लोकांपेक्षा भिन्न असतात. भारतीय राज्यघटनेत त्यांना अनुसूचित जमाती असे म्हटले आहे.

Q5 अ) गोवा मराठी अकादमीने आयोजित केलेल्या मराठी साहित्य संमेलनात स्मरणिका प्रकाशित होणार आहे. सदर स्मरणिकेचे शीर्षकपृष्ठ अनुक्रमणिकेसहीत तयार करा.

10

किंवा

ब) पुढील कथानकाच्या आधारे पटकथा लिहा.

संध्याकाळची वेळ---- खूप गर्दी...--श्रीमंताचे पैशाचे पाकीट पडणे----गरीब विद्यार्थी-----
पाकीट हेडमास्तरकडे देणे--श्रीमंताचे शाळेत येणे प्रामाणिकतेचे फळ.

Q6 पुढील इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा.

10

This poem expresses the emotion of son who is attracted towards watching programmes on their new television set. The son says his father gets very angry and mother gets upset when they catch him watching their new television set. His father warns him that if he doesn't turn it off, he would hang the TV from tree. However, the son doubts his words because his father watches the TV more than him.

Total No. of Printed Pages:2

B.A. B.Ed. Semester – VI / VIII

EXAMINATION APRIL 2024

History Paper X - History of Modern Europe (1815-1945)

[Time:2:00 Hours]

[Max. Marks:70]

Instructions:i) All questions are **compulsory**.

ii) Figures to the **right** indicate **full marks** allotted to the question

Q1 Write short notes on any **three** of the following in around **100** words each: **3x5**

- a) Why was the Congress of Vienna convened in 1815?
- b) Why were the Bonapartists opposed to the rule of Louis Phillippe?
- c) State any two features of the Metternich System
- d) What were the goals of Bismarck's foreign policy?
- e) Who were the Carbonari? What was their role in Italy?

Q2 Write short notes on any **three** of the following in around **100** words each **3x5**

- a) Define the term 'New Imperialism'.
- b) What was the 'White Man's Burden'?
- c) Why was the First World War called a 'Novel War'?
- d) State the features of the Fascist ideology
- e) What was the 'Policy of Appeasement'?

Q3 A) Discuss the guiding principles of the Congress of Vienna **10**

OR

B) Examine the role of Charles X in the July Revolution of 1830.

Q4 A) Critically examine the 'Blood and Iron Policy' of Bismarck **10**

OR

B) Assess the role of Mazzini in the Unification of Italy.

Q5 A) Examine the causes of New Imperialism. **10**

OR

B) Describe the consequences of World War I.

BAB617

Q6 A) Analyse the role of the Weimer Republic in the rise of Nazism in Germany.

10

OR

B) Examine the causes of World War II

Total No. of Printed Pages: 1

B.A. B.Ed Semester - VIII
EXAMINATION APRIL 2024
METHODOLOGY CUM CONTENT OF MARATHI

[Time: 1:00 Hours]

[Max. Marks:30]

Q1 खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 250 शब्दांत लिहा. 3x5=15

- क. "वस्तुनिष्ठ व निबंधवजा प्रश्न प्रकारातील दोष लघुत्तरी प्रश्न प्रकारांमध्ये टाळले जातात." स्पष्ट करा.
- ख. वस्तुनिष्ठ प्रश्नांचे प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.
- ग. "सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापनामुळे अध्ययन ओझे न बनता आनंददायी अनुभव बनतो." या विधानावर चर्चा करा.
- घ. विविध लेखन दोषांची कारणे सांगून त्यावर उपाय सुचवा.

Q2 खालीलपैकी कोणत्याही पाच विषयांवर प्रत्येकी सुमारे 100 शब्दांत टिपा लिहा. 5x3=15

- १) मौखिक परीक्षेची मर्यादा
- २) मूल्यमापनाचे महत्त्व
- ३) प्रश्न विश्लेषण
- ४) उच्चारण दोष
- ५) नीलपत्रिकेचे महत्त्व
- ६) शैक्षणिक निदान व उपचारी पद्धत

Total No. of Printed Pages: 1

B.A. B.Ed Semester -/VIII
EXAMINATION APRIL 2024
METHODOLOGY CUM CONTENT OF KONKANI

[Time: 1:00 Hours]

[Max. Marks:30]

Instructions: सगळे प्रस्न अनिवार्य आसात.

Q1 सकयल दिल्ल्या खंयच्याय तीन प्रस्नांच्यो जापो प्रत्येकी सुमार २५० उतरांनी बरयात. 3x5=15

- क. "शिक्षणीक निदान" आनी "उपचारी शिक्षण" ह्यो एकाच नाण्याच्यो दोन बाजू", हाचेर भासाभास करून, तातूंतली शिक्षकाची भुमिका स्पश्ट करात.
- ख. भाशेच्या लिखीत मुल्यांकनाचे म्हत्व पटीवन, लिखीत प्रस्न पत्रिका तयार करपाचें तंत्र स्पश्ट करात.
- ग. विद्यार्थ्यांच्या उच्चारण कौशल दोशां संबंदीतचीं कारणां बरोवन, तांचे हे दोश पयस करपाक योग्य उपाय सुचयात.
- घ. मौखीक मुल्यांकनाचे म्हत्व स्पश्ट करुन, ताचे विद्यार्थ्यांक जे फायदे जातात ताचेर उजवाड घालात.

Q2 सकयल दिल्ल्या खंयच्याय पांच प्रस्नांच्यो जापो प्रत्येकी सुमार १०० उतरांनी बरयात. 5x3=15

- अ) लेखन कौशल दोशांची तीन कारणां बरोवन, त्या दोशांचे निराकरण करपाक तीन उपाय सुचयात.
- आ) लिखीत परिक्षेच्या प्रस्नांचें विश्लेशण करपाक खंयचे मुद्दे लक्षांत दवरपाक जाय, हाचेर एके देखी सयत स्पश्टीकरण दियात.
- इ) सतत सर्वसमावेशक मुल्यांकनाचे फायदे तशेच दोश बरयात.
- ई) लिखीत परिक्षेच्या वस्तुनिश्ठ प्रस्नांच्यो चार विशेशतायो बरोवन, यत्ता पांचवे खातीर दोन वस्तुनिश्ठ प्रस्न तयार करात.
- उ) मौखीक परिक्षेचे स तरेकवार प्रस्न प्रकार बरयात.
- ऊ) शिक्षणीक निदान आनी उपचारी शिक्षणातली निदानात्मक चांचणी आनी संपादन चांचणी तयार करपाची प्रक्रिया थोड्या भितर स्पश्ट करात.

Total No. of Printed Pages: 1

B.Sc. B.Ed. Semester - VIII
EXAMINATION APRIL 2024
Education: Guidance And Counselling

[Time: 1:00 Hours]

[Max. Marks:30]

- Instructions:**
- All questions are compulsory
 - Figures to the right indicate the full marks to the questions.

Q1 Answer any **three** of the following in **200** words each.

3*5=15

- Explain the concept of an Interview with reference to any four advantages.
- What are the general steps which a teacher needs to take in helping a student with his/her problems?
- Discuss about the responding and reflecting skill of counselling with the help of an example.
- What are the sources of career information? Suggest any three ways of disseminating career information.

Q2 Write short notes on any **five** of the following in **100** words each.

5*3=15

- Difference between Guidance and Counselling (Any three)
- School-as agency of guidance
- Advantages of Case study (Any three)
- Principles of guidance (Any three)
- Counselling for Adolescent issues
- Techniques used for Group guidance (Any three)

Total No. of Printed Pages:1

B.Sc. B.Ed. / B.A. B.Ed. Semester - VIII
EXAMINATION APRIL 2024
Education: Inclusive Education

[Time:1:00 Hours]

[Max. Marks:30]

Instructions:All questions are Compulsory

- Q1** 1. Answer **any three** questions out of four in 200 Words. **3x5=15**
- a) Differentiate between the Life Skill Resource Room and the Academic Skills Resource Room based on their components and activities.
 - b) Describe the characteristics of Visually Impaired children. Suggest some strategies that can be adapted for them.
 - c) Write a note on Models of Inclusion.
 - d) Describe with relevant examples how Differentiated instruction can be used for children with disability.
- Q2** Write short notes on **any five** of the following in 100 words. **5x3=15**
- a) Dyslexia.
 - b) Attitudinal Barrier.
 - c) Cerebral Palsy.
 - d) Co-curricular activities for CWSN.
 - e) RTI Act.
 - f) School-based activities for Sensitization towards Inclusion.

Total No. of Printed Pages: 1

B.A. B.Ed. Semester - VIII
EXAMINATION APRIL 2024
Methodology cum Content of History

[Time:1:00 Hours]

[Max. Marks:30]

- Q1** Answer **any three** of the following in **250** words **each.** **3x5=15**
- a) Suggest any five creative home assignments to be given to the students on the completion of the Unit "In the Earliest Cities". (Std VI)
 - b) State five Instructional Objectives and corresponding evaluation activities for the lesson 'On Equality" (Std VII)
 - c) As a History Teacher, what instructional materials would you use to teach the unit "Understanding Secularism"? (Std VIII)
 - d) Describe any five student-centered features of the History textbook of NCERT.
- Q2** Write short notes on **any five** of the following in **100** words **each.** **5x3=15**
- a) Three learning outcomes of the lesson "What is Democracy". (Std IX)
 - b) One group activity for the lesson, "The Emperor Who Gave Up War". (Std VI)
 - c) Instructional Objectives of the lesson "From Trade to Territory". (Std VIII)
 - d) One innovative activity to introduce the lesson "Devotional Path to Divine". (Std VII)
 - e) Evaluation techniques for the lesson "Forest Society and Colonialism". (Std IX)
 - f) Aim of the lesson "Understanding Media" (Std VII)

Total No. of Printed Pages:1

B.A.B.Ed Semester - VIII
EXAMINATION APRIL 2024
Methodology cum Content of Geography

[Time:1:00 Hours]

[Max. Marks:30]

Instructions:All questions are compulsory.

Q1 Answer any three of the following in about 250 words:

3x5=15

- Explain Criteria for setting a good question paper in geography
- What are the essential qualities of a geography teacher?
- Discuss Importance of Geography exhibition.
- How is an essay type test different from an objective type test in Geography?

Q2 Answer any five of the following in about 100 words:

5x3=15

- Need of Content Analysis.
- Write the objectives for a lesson on "The Solar System".
- Concept of blue print.
- Uses of community resources.
- Qualification of geography teacher at secondary & higher secondary level.
- Limitations of oral examination.